Fästmöprovet

Folklivsbild i två akter

av

Maria Nyström

FRAMS BYRÅ, VASA

Gamlakarleby,
Aktiebolaget österbottningens tryckeri, 1916.

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna folklivsbild av **Maria Nyström** (1854-1937) har digitaliserats för Dramawebben och anpassats för Projekt Runeberg i december 2012 av Ralph E.

Fästmöprovet.

PERSONER:

VÄRDINNAN.
HILDA, hennes dotter.
ELSA, tjänarinna.
GRANNGÅRDS MOR.
JANNE, hennes son.
EN ZIGENERSKA.

Akt I.

(Scenen föreställer en storstuga på landet, dörr till förstuga och till en kammare. Något i förgrunden ett fönster, bord framför fönstret. På en bänk i ett hörn står en spinnrock. Värdinnans klänning hänger på en spik på väggen.)<(small>

1 scenen.

(Hilda sitter halvsovande vid bordet med armarna på en bok. Elsa spinner.)

Elsa (sjunger, melodin i »Sjung»):

:|: Se, sländan hon går, :|: och ögat det flammar, hjärtat det slår, :|: se, sländan hon går, :|: och jag är en nordisk flicka. Jag sjunger min sång och beder min bön, och redelig flit får alltid sin lön, och dagen blir lång och kvällen blir skön; och jag är en nordisk flicka.:|: Och sedan så har :|: jag också en vän, så duktig och rar, :|: hans hjärta jag har, :|: ty jag är en nordisk flicka. Och när det blir vår, han hämtar sin brud, och bröllopet står vid flöjternas ljud; och själv väver jag hans brudgummeskrud, ty jag är en nordisk flicka.

Hilda *(vaknande)*. Så kan du nu också sjunga och kvintilera vid det där spinnandet. Det skulle jag aldrig orka med. Jag blir sömnig redan, när jag hör ditt hjul snurra.

Elsa. Jag tror förr, att du blir sömning, när du hänger hela dagen med näsan över boken. Jag orkar inte med sådant, jag. Det kan vara att läsa en stund om söndagar, men om vardagarna är det roligare att arbeta och få någonting gjort. När jag hänger upp den ena linhärvan efter den andra och ser huru fint och jänmt det är spunnet, så kan jag inte annat än sjunga av fröjd.

Hilda. Nå, jag får ju alla de där linnehärvorna utan att omaka mig själv, så vad skall jag då anstränga mig?

Elsa. Men det är annat att hava gjort allt själv; det är roligt att se vad man fått ihop med eget arbete.

Hilda. Det är kanske så med den, som måste arbeta och tjäna. Jag tycker det är bekvämare att gå till färdigt.

Elsa. Jag ville inte vara utan arbete, fast jag vore så rik, att jag kunde förgylla hela stugan. Men visst kunde det vara roligare att arbeta för eget. Nå, den tiden kan också komma. Jag har redan på loftet ett och annat, som jag under mellantiderna vävt och spunnit för egen räkning.

Hilda. Du spinner kanske färdigt till brudgumsskjortan.

Elsa. Man kan aldrig så noga veta.

Hilda. Nog får du väl lov att först spinna åt mig till brudgumsskjorta, efter här nu är ett så tassigt mod, att man inte kan köpa brudgumsskjortan färdig.Elsa. Vad skulle det vara att köpa den färdig, då har den ju ingen betydelse. Nu är den som ett vittnesbörd om att fästmön är villig att arbeta för den, som hon håller kär.

Hilda. Det kan så vara, men då man har pengar är det onödigt att besvära sig, man kan lika gärna köpa. För resten kan man inte väva så fint linne som det bodköpta och som jag skulle gilla till brudgumsskjorta. Det är annat om du väver åt Essas Artur, sådant kan nog gå an för en statkarl; men skall man hava en rik hemmansägare, så borde det nog vara holländskt lärft.

Elsa. Det är detsamma. Han kan hava fast dussinet fullt av holländskt-lärftskjortor, men brudgumsskjortan skall bruden väva. För resten tänker inte jag väva någon skjorta åt Artur.

Hilda. Nå, huru annars! Jag tyckte, att Artur var så efter dig på sista dansen.

Elsa. Kanske han vill hava mig, men jag vill inte hava honom.

Hilda. Kantänka, duger inte en statkarl åt dig! Kanske det skall vara en hemmansägare eller rusthållare?

Elsa. Det är detsamma, om det är statkarl eller hemmansägare, men jag tager inte någon annan än den jag tycker om.

2 scenen.

(De förra. Värdinnan.)

Värd. *(gäspande)*. Hå, hå, man blir riktigt trött att sova. *(Till Elsa)*. Och här sitter du alldeles håglös och spinner. Har du givit grutdricka åt korna och sett efter smågrisarna. Och har du samlat in hönsen till natten, det börjar ju skymma redan. Och har du varit och lånat sked till Grannas, så att du kan börja sätta upp lakanväven. Du sade väl, att det blir en riktigt lång och fin väv, riktigt linne, och att vi spunnit allt här hemma? Och har du satt ärterna i blöt till imorgon. Men du sitter bara och spinner och spinner, i stället för att göra dina sysslor. Det är grymt, att

man alltid måste driva på tjänstflickorna, om det skall bliva något gjort.

Elsa. Nog är det allt ombesörjt redan, och så tyckte jag det kunde vara tid att spinna litet i skymningsstunden.

Värd. Nå, nå, bra, bra. Inte klagar jag nu precis över dig, nog är du mera villig till arbete *(gäspar)*. Åhå! Vad man blir duven utav det där sovandet. Jag måste rusta till kaffe, så man klarar sig litet *(ser kjolen, som hänger på väggen)*. Jesta, där hänger allt helgdagskjolen, som skulle kantas. Nog tycker jag att du, Hilda, kunnat kanta kjolen min, lika gärna som du sitter och hänger näsan över boken hela dagen.

Hilda *(läsande)*. Tyst, tyst, nu lura de just på att skjuta friaren!

Värd. *(uppfarande)*. Jesses! Vad säger du. Är det någon, som vill skjuta ihjäl Janne. Jestandes och du sitter där som en pannkaka. Spring nu och varsko honom! Skynda i Jessu namn!

Hilda *(skrattar)*. Ha, ha, ha, det är ju bara som det står i boken. Trodde ni, att det riktigt var här?

Värd. Allt strunt står det i de där böckerna! Att du nu ids köpa dem. Skulle det nu vara Guds ord eller någon nyttig lärobok; men att de skriva om sådant där otäckt. Och så bryr du dig om att kasta pengar på sådant, det är riktigt onödigt. Hellre kunde du köpa ett vackert band och laga dig fin, så friarn tittar på dig.

Elsa. Han må väl titta på en för annat, än för några granna bandstumpar. Han ser väl främst, att man är glad och duktig, tänker jag.

Värd. Nå ja, det gör han nog, om det är en tjänsteflicka, men när det är hemmansdottern, tittar han nog också på hemmanet.

Elsa. Aldrig skulle jag vilja bara följa med hemmanet som hästar och kor och andra förnödenheter.Värd. Nej, nej, inte precis så. De unga titta väl också på varandra. Men nog är det bra ändå, att vi gamla se upp, så att det går ihop med godsen också. De unga må väl rätta sig litet efter gammalt folk, som ändå har bättre förstånd.

Hilda. Åh, inte låter jag er, mor, gifta bort mig huru som helst; men efter det passar så, att det är Janne, så må det vara, för han är den grannaste pojken i hela byn. Rik är han också, så jag inte behöver slita, utan kan hava tjänstefolk.

Värd. Och så är det en sådan tur att våra ägor ligga så inom varandra, annars hade nog inte Grannas mor sett med ett halvt öga på dig för sin Janne. Deras ställe är ju så stort i bredd med vårt; och vårt har bara gått nedåt, sedan far dog. Det är så besvärligt att på gamla dagar se efter pigor och drängar, så jag är lika nöjd att taga sytning hos er och få det lugnt och bekvämt. Kanske ni också hålla kvar Elsa, så har du en duglig tjänsteflicka, som du kan lita på. Fast jag säger det, så att du själv hör det, Elsa, så är det nog sant, att jag är riktigt nöjd med dig.

Elsa. Det är roligt att höra, att värdinnan är nöjd, men inte tror jag ändå, att jag blir tjänsteflicka på Grannas.

Värd. Nå, det är ännu tid att tänka på den saken, Hilda är ju inte gift än.

Hilda. Inte har Janne friat heller ännu.

Värd. När skall han fria, då du hela tiden sitter vid boken. Varför var du inte ut på rågåkern i förrgår, då stod Janne långa tiden där, medan Elsa lade ihop bindorna.

Hilda. Inte ids jag med sådant i solhettan.

Värd. Du skall bara laga, att inte Grannas mor märker, huru lat du är; hon, som är så rivande i arbete, tål inte en lat svärdotter, det skall du veta.

Hilda. När jag blir värdinna på Grannas, är det jag som kommenderar och inte hon.Värd. *(ser ut genom fönstret)*. Nå, kors i Jesu namn! När man talar om trollet, så kommer det. Ser ni, visst är det Grannas mor och Janne, som komma åkande där borta vid gärdan. De komma visst hit, och då är det nog frieriärenden. *(Ivrigt).* Fort! släng boken i bordslådan och tag fram din spinnrock, så att hon ser att du är i arbete. Jesta mej, nu är här igen tott på rocken.

Hilda *(tager fram den andra spinnrocken).* Vad skall där vara någon lintott, jag har inte rört vid den på — jag minnes ej den dagen. Jag måste slå dammet av den, så att det inte märkes.

Värd. Voj, voj. Var skall jag nu få lin ifrån? Spring fort i boden efter, Elsa.

Elsa. Jag har en färdig tott där i kammarn, jag kan hämta den *(hämtar lintotten och ordnar den på Hildas spinnrock. Hilda sätter sig vid den: då hon går till spinnrocken, faller hennes förkläde på golvet).*

Värd. Kasta undan den här kjolen i kontoret, så att hon ej ser det trasiga kantbandet. Och där ligger Hildas förkläde på golvet. Att pigor inte kunna orka städa ordentligt. Blås dammet av byrån där och gnid nu sedan brickan blank och tag de rosiga kopparna, när du hämtar in kaffe. Hon skall nog få se, att man sköter sitt hushåll. Har du fått något på rullen redan, Hilda? Vänta, tag hit kjolen ändå, jag kan ju sitta och kanta den, så ser hon att här råder fliten. Var är fingerborgen, nå, det är detsamma, jag syr utan den här lilla stunden. Sjung nu en visa, flickor, så att det inte märks att vi sett dem. Vi hade kunnat sätta på den där vackra duken, som Elsa just fick ned ur vävstolen, men det är detsamma, vi hinna inte mera nu. Sjung ni nu bara.

Flickorna (*sjunga*):

Välkommen, välkommen du klara, du stilla och ljuvliga kväll! Nu låter jag sorgerna fara, du gör mig så trygg och så säll.En ängel på glänsande vingar nu svävar på . . .

3 scenen.

(*De förra. Grannas mor och Janne inkomma.*)

Gr. m. God dag, god dag. Lycka till arbete! Här är en sådan flit, som om det vore dagen före julafton.

Värd. God dag, god dag, välkomna! Man har nog alltid litet sittanarbete mellan sysslorna. Men vi skola just lägga undan, det börjar skymma. Stig fram och sitt ned. Och Janne, är också med. Det var riktigt välkommet. Lägg kaffe i pannan, Elsa. Det skall inte kokas något grutdricka, när vi fått en ungkarl till kaffeklarning.

Janne. God dag, moster, det är bra att duga till kaffeklarning, så vet man åtminstone att man är välkommen hos mostrarna. Gud vet sedan, huru det är hos de unga flickorna.

Hilda. Skulle inte en ung och stilig pojke vara välkommen hos flickorna?

Janne (*hälsar först på Hilda, sedan på Elsa*). Jag tror vi inte sett varandra sedan i lördags vecka sedan vid dansen på ribacken.

Elsa. Janne var nog på vår åker i tisdags, när vi skuro.

Janne. Men inte var Hilda där.

Hilda. Nej, det passade inte för mig den dagen.

Värd. Vi hava haft så brått med att ställa i ordning lärftsväven, fast det är litet opassligt mitt i skördetiden. Men jag vill alltid hava en väv upp, ty någon tid på dagen hinner man ändå slå in litet, när den bara är i gång. Och när vi just tog ned bordduksväven, så var det riktigt tomt.

Gr. m. Har ni vävt bordddukstyg? Var det linnedräll?

Värd. Nej, det var en brokig duk i konstväv, och den är riktigt vacker.Gr. m. Vad ni äro kunniga! Det vore roligt att se den.

Värd. Hilda, ställ nu undan rocken! Inte är det värt att vara så flitig, att en inte har tid att språka med främmande. Vi kunna ju gå och se på duken, den är här i kammaren, så visar jag med detsamma gardinsväven, som inte heller skäms för sig. Elsa kan under tiden ställa i ordning kaffet. Janne förstår sig kanske inte på fruntimmersarbeten, men du kan röka en papyross under tiden. Hilda, var äro papyrosserna?

Hilda (*har ställt undan spinnrocken och hämtar cigarretter*). De här köpte jag sist i staden, för att jag tänkte, att

du snart skulle komma hit.

Janne. Det är lätt att sticka sig in. Det är ingen milsväg emellan vårt och ert.

Hilda. Men sällan kommer du ändå.

Janne. Tankarna äro nog här på gården oftare än jag.

Hilda. Det är bra att veta, att du ändå tänker på oss.

Värd. Hilda, kom nu och visa duken åt moster! (*Värd., Gr. m. och Hilda ut till kammaren*).

4 scenen.

(*Elsa, Janne.*)

Janne (*tar Elsa kring livet och svänger om med henne*). Hej, en kyss på mun nu, flickan min, innan de andra komma tillbaka.

Elsa (*drager sig undan*). Inte skall du spela spektakel med mig mera.

Janne. Nå, vad är det nu, vännen min?

Elsa. Icke lär du bry dig stort om mig, då du inte ens kom ihåg, att du träffade mig på skördeåkern.

Janne. Asch, inte mente jag det åt dig. Det var för Hilda jag pratade. Jag får ju lov att prata litet, när morsgumman är så envis med sina giftasplaner.Elsa. Och som hon vill, så kommer det att gå.

Janne. Aldrig i tiden, men jag vet att man skall taga mor med lämpor. Det är ledsamt för ungmor att komma till gården, om inte svärmor är glad åt henne.

Elsa. Aldrig lämpar det sig så, att Grannas mor blir nöjd att få en tjänsteflicka till svärdotter.

Janne. Nå, nå vi få se. Mor är rättvis och hon tycker om arbetsamt folk; nog vet jag vem som är den enda i arbete på den här gården.

Elsa. Vem ser, om det är Hilda eller jag, som spunnit linet, när det hänger i boden, eller om Hilda eller jag vävt bordduken, när der ligger i byrålådan.

Janne. Lita du på mig, att mor nog får veta den saken och förlora ej modet, utan giv bara fort åt mig kyssen min (*kysser Elsa*).

Elsa. Hysch, nu komma de! Jag måste skynda med kaffepannan (*hon radar fort koppar och kaffetillbehör på en bricka*).

Janne. Jag skall hjälpa. (*Fjäskar omkring med koppar och tefat*).

Elsa. Nej, nej, tänd nu bara din papyross och rök, annars märka de alltsammans. (*Janne röker. Elsa sysslar med kaffet*).

5 scenen.

(*De förra, Värd., Gr. mor och Hilda inkomma.*)

Värd. Som jag säger, Hilda har sådan lust med allt handarbete. (*Otåligt till Elsa*). Nå, har du inte kaffe i ordning än, så du kommer åstad och rustar till mjölkningen.

Elsa. Jag skall just gå nu. (*Tager ett par ämbare och går ut*).

Gr. m. Kan hon, flickan, mjölka ensam? Kanske Hilda måste gå med, eller brukar ni själv vara med?

Värd. Nå, vi äro nu så där tur om; men nog hinner Elsa ensam nu, när vi just sålt ett par kor. Detvar mera dålig sort, och då passade det bra att sälja dem just nu, när de inte mjölkade. Hilda är annars så mån om korna, så inte

gillar hon vem som helst att sköta hennes kor.

Gr. m. Nej, nog är det visst, att man får lov att vara själv med för det mesta.

Värd. Här är ett par rödbrokiga, som riktigt är hennes ögonstenar. Jag är riktigt rädd, att hon skall hava dem med sig, när hon gifter sig. Men drick nu kaffe! Hilda, slå i. (*Hilda slår i kaffe*). Och tag socker och doppa bröd; det är allt hembakat. Hilda har en så bra bok med alla möjliga recept till bakning.

Gr. m. Då kan du väl baka både ett och annat.

Hilda (*ser förlägen ut*). Nog skulle man väl kunna.

Värd. Visst kunde hon baka både det ena och det andra, men på ett så här litet ställe som vårt är det inte just behövligt.

Gr. m. Hon kan väl komma på ett större ställe, när hon blir gift, så nog är det bra att kunna ändå. Men, hör du, Janne, vi kommo ju för att litet fundera med moster om det där gärdet mellan er nygärda och vår potatisåker. Det är ett så långt gärde, och det skulle inte riktigt passa för oss att gärda nu på hösten.

Värd. Ja, våra ägor äro så inom varandra, att det är riktigt svårt. Det är nog så, att kräken borde slippa på den gärdan ännu på hösten, men om gärden är sönder, så blir det bara ledsamheter med ert potatisland. Jag tror det är er del som är mest sönder.

Gr. m. Inte vet jag, om det är ert eller vårt; hela gärdet är dåligt för resten. Det är ett sådant skiftande med ert och vårt, när allt är så inom varandra.

Värd. Bäst vore det, om allt skulle komma på en hand, men inte vill man ändå sälja och gå från egen gård och grund.

Janne. Hör du, mor, skola vi inte tänka på att fara hemåt snart. Svarten tycker inte om att stå så länge.Gr. m. Vad brådskar du nu? Man har ju ett och annat att tala om, så man må nu giva sig tid, när man en gång kommer.

Värd. Samma jag säger! Jag skulle också vilja visa åt er Hildas kor.

Gr. m. Asch, nog kan Svarten stå en stund ännu; du har väl lagt hö åt den. Visst måste vi gå och se på korna.

Hilda. Kanske jag stannar här och håller sällskap åt Janne.

Janne. Nej, gå du bara och visa dina kor, så får mor se huru de råma och vända huvudet efter dig, som de bruka när sköterskan kommer.

Hilda. Inte är det alla kor, som bruka råma.

Janne. Och inte är det allt guld, som glimmar. Men bliven nu inte halva dagen i fähuset! Jag tar bara en rök, så kör jag fram Svarten. (*Värd., Gr. m. och Hilda ut*).

6 scenen.

(*Janne ensam, senare Elsa.*)

Janne (*tänder en cigarrett, risslar litet och tager fram en nyckel, ser på den och, gömmer den i lintotten på Hildas spinnrock*). Nå, nu skola vi se, huru flitigt Hilda spinner. Nu får kanske morsgumman lov att tro på vad jag alltid har sagt.

Elsa (*kommer in med mjölkämbaren*). Nå, har ni allt uppgjort nu, efter värdinnorna redan se på Hildas kor, som hon skall föra med sig.

Janne. Aldrig komma de korna att stå i mitt fähus. Det kan du vara lugn för, Elsa.

Elsa. Var inte för säker! När båda värdinnorna äro överens och Hilda inte är ohågad, så vet man huru det går.

Janne. Lita du bara på mig, som du skall göra hela livet, flickan min. Ett säger jag bara nu. Spinnpå din egen rock

och rör inte Hildas lintott! Nu går jag och kör fram Svarten.

Ridå.

Akt II.

(Scenen som förr. 3 veckor antagas hava förflutit.)

1 scenen.

(*Värdinnan bränner kaffe, Elsa stryker, Hilda sitter och ser på.*)

Hilda. Månne du fått riktig glans på manschetterna och inte stärkt bröstet för styvt. Jag såg nog sist, när jag var i staden, huru det skulle vara.

Elsa. Ett är att se, huru en sak göres, ett annat att göra det själv. Det är nog kinkigt med stärkning.

Hilda. Därföre tänker jag inte göra sådant själv, heller. Om inte du vill taga tjänst hos mig på Grannas, så får jag lov att söka någon annan, som är kunnig; men nog ville jag helst hava dig.

Elsa. Nej, nej, inte kan jag komma till Grannas i tjänst. (*Snyftar*).

Hilda. Jestas, Elsa; jag tror du gråter. Är du ledsen över att vi togo ditt lärft till brudgumsskjortan.

Elsa. Nej, nej; det är nu detsamma.

Värd. Jo, det är det visst, och inte behöver du sörja för den saken. Jag köper nog nytt och finare åt dig; eller om du vill spinna och väva själv, så ställer jag att du får både tid och tillbehör.

Elsa. Nog vet jag, att ni inte är den, som tager utan att giva igen. Det kännes bara ibland så tungt att inte vara annat än en tjänsteflicka.

Hilda. Tänk inte på sådant nu, just när vi skola ställa till trolovning och vara glad. Vill du bara kröka ett finger, kan det med detsamma bliva trolovning för dig och Artur.Elsa. Jag vill inte se på Artur, det säger jag.

Värd. Nå, så kan du få någon annan, då. Liilstu-drängen är ingen dålig karl, och inte är det säkert, vad inspektören på herrgården funderar på. Kanske du rätt som det är kan bliva inspektorsfru. Det borde duga åt en tjänsteflicka; men så har jag också berömt dig för alla, som jag träffat.

Elsa. Jag bryr mig inte om Lillstu-drängen och inte om inspektorer och ingen annan heller. För en tjänsteflicka är det nog bäst att bara gno och streta.

Hilda. Det må du inte sörja över, som alltid varit så glad åt arbetet.

Värd. Heder har du av det här arbetet också. Riktigt väl har du strukit den här skjortan, vik nu bara vackert ihop den och lägg den där på byrån! (*Elsa viker skjortan och lägger den på byrån*).

Elsa. Friade Janne i söndags, när ni voro till kyrkan? Jag såg, att Grannas mor och Janne också foro dit.

Hilda. Jo visst vackert! Han bråkade med sin Svarten och kaverade med några andra hästkarlar om kappkörning. Det var bara Grannas moster, som språkade med oss. Men inte saknade jag honom för resten, för jag blev bekant med en bokhållare från staden, och han var så stilig, så.

Värd. Du skall nu inte börja prata sådant där strunt, så att Janne hör; så kan lätt hela frieriet gå om inte.

Hilda. Nå, nej, nej, nog tänker jag taga Janne; men man kan väl få tala med en stilig karl; jag är ju inte förlovad ännu.

Elsa. Varföre hade du då sådan brådska med brudgumsskjortan?

Värd. Nåja, visst är det ju allt klappat och klart, fast Janne är så tafatt med det friandet. Mor hans sade alldeles

tydligt, när de voro här sist, att det inte skulle dröja många dagar, innan de komma igen, och då skullede hava »förning» med sig. »Nog kan Ni gissa vad förning Janne har med sig», sade hon precis. Det tycker jag är tydligt sagt, det, och då tycker jag det ser bra ut, att vi också hava färdigt rustat.

2 scenen.

(*De förra. Zigenerskan rycker hastigt upp dörren.*)

Zig. Hoj, hoj! Här luktar kaffe långt ut på backen. Nu är det passligt att spå. Giv spågumman en kopp och en slant, så spår jag friare till huset, rika friare med hästar och vagnar.

Värd. Oj, oj, kom bara en annan gång. Nu hava vi inte tid med spående.

Zig. Inte tid. Men om kon skall mjölka och om fåren inte skola springa i ödeskogen och bryta benen av sig, så skall man hava tid att giva spågumman kaffe; många koppar kaffe.

Hilda. Asch, giv henne fem penni, så får hon gå. Vem har nu tid med hennes sladder, just när här skall städas.

Zig. Fem penni! Är friarn inte mera värd än fem penni? Akta hon sig bara för spågummans sladder. Det kan vara hänt, att hon spår friarn ifrån henne.

Värd. (*avsides till Hilda*). Jesses, du skall inte reta henne; det är så farligt med det där folket. De hava onda ögon och alla sorters trollkonster för sig.

Hilda. Tro nu på sådan skrock! Jag skulle aldrig släppa sådant folk in i min gård.

Zig. I sin gård! Har hon någon gård, eller får hon någon gård? Aldrig får hon någon gård och har hon gård, så far den; det vet spågumman, det.

Värd. (*oroligt*). Slå fort i kaffe åt henne, Elsa, det är farligt att reta det där folket.

Elsa (*slår i och räcker henne koppen*). Här är starkt och gott kaffe. Drick ni raskt nu, så slår jag en kopp till. Vi måste skynda litet för vi hava sysslor.Zig. Se, det här är annan jänta, det. Hon får nog friare, hon. (*Medan hon pratar, tömmer hon ivrigt några koppar, slutligen tittar hon i sumpen på botten av koppen*). Jo, jo, jag ser nog. Här komma friare, fina friare, hemmansägare med vackra, svarta hästar och spännen och bjällror.

Hilda. Det stämmer precis, det! Till och med färgen på hästen.

Zig. (*hetsigt*). Inte åt henne, inte åt henne! Markatta, som är elak mot snälla spågumman. Nej, bara åt den andra, vackra flickan. Vackra ögon, vackert hjärta, vacker friare. Hon får friare, hon; inte den där grinollan.

Hilda (*och Värd. skratta*). Ha, ha, ha. Du spår riktigt, som du har förstånd till. Kan du inte lika gärna spå, att hon här, tjänsteflickan vår, får kungen och jag stakabisin.

Zig. Jag spår, som jag spår, och jag ser i kaffesumpen (*räcker åter fram sin kopp, som Elsa fyller*). Nu går jag (*tömmer koppen*). Hon, surbyttan, kan få stakabisin, om hon vill, men snälla flickan får friarn med silverklocka och guldringar. Adjö, adjö. Ni, mor, kanske jag kan komma en annan dag och se på korna.

Värd. (*oroligt*). Jo, jo, kom nu bara, så kokar jag hela stora pannan full med kaffe, fast jag i dag ej har tid.

Zig. Nå, bra, bra; jag skall komma. Jag sladdrar inte och jag tigger inte för fem penni, skall hon veta, hon högfärdsblåsa (*ut*).

3 scenen.

(*De förra utom Zigenerskan.*)

Värd. Oj, oj, oj vad det här var förskräckligt. Att du nu också skulle reta henne så där, Hilda. Nu trollar hon säkert olycka över oss. Det var en evig lycka, att det ännu fanns litet gammalt kaffe i pannan, annars hade hon kanske blivit så ond, att hon trollat oss rakt i fördärvet.Hilda. Att du nu ids bry dig om sådant skrock! Sätt nu

bara på nytt kaffe, att det blir färdigt tills Grannas kommer.

Elsa. Underligt är det ändå med deras spående. Och de få en riktigt att tro på det, fast man själv tycker, att det bara är galenskaper.

Värd. Jo, jo, nog är det alltid någonting under deras spådom.

Hilda (*skrattar*). Ha, ha! Jo, skräpprat är det! Det ser man ju tydligt nu. Här spådde hon, åt Elsa rika friare, och jag skulle bliva utan, och så kör min friare fram i rykande rappet.

Värd. Jestanes, ja, och här är inte städat än. Elsa, ställ du undan grisämbaret ut i kontoret, och tag ett tag med kvasten framför dörren här! Stryk med handen där över byrån, Hilda, där är riktigt tjockt med damm! — Så nu är här riktigt bra. Det är väl, att man inte har stora arbeten med väven och spånad, så är det inte så mycket att städa. Nu är det bara att vifta ett litet tag med kvasten, så är det så fint, som om det vore uppstädat till helg, (*man hör tjut och grymtande*). Jesses! Nu har den där gemena tattarkäringen släppt löst suggan! Skynda, skynda och mota den, innan den slipper i potatisgården.

Hilda. Nog lär du och Elsa få in henne; jag går under tiden till boden och tar på mig min svart- och vitrutiga klänning; det ser finare ut, när man väntar friarn.

Värd. Nog vet man, att du aldrig ids med det som du borde göra; bara sitta och vara fin. (*Alla ut*).

4 scenen.

(*Grannas mor, Janne.*)

Gr. m. Nå, vad i världen! Var är allt husfolket. Jag trodde så säkert, att vi voro väntade i dag på lördagsafton, efter vad jag i söndags sade åt Hildas mamma. Jag ville nu inte säga precis åt Hilda, men visst hademor hennes och jag det så tydligt uppgjort, så inte borde hon hava glömt det.

Janne. Ni gör upp och ni gör upp; men ni borde fråga Hilda och mig också litet om saken.

Gr. m. Skall man vänta på dig, kommer det aldrig i världen någon ung värdinna på Grannas.

Janne. Den, som väntar på något gott, väntar aldrig för länge. En skötsam och bra svärdotter skall jag skaffa åt mor min och en rask och glad ungmor på Grannas.

Gr. m. Tycker du inte kanske, att Hilda är fin och nätt. Hon ser ju ut som en riktig stadsfröken.

Janne. Då borde hon kanske hålla sig till stadsherrarna. Den där bodherrn slog ju för henne i söndags, hon kan taga honom.

Gr. m. Jag tror du är svartsjuk. Det kunde inte skada, om hon litet gör sig till för den där bodherrn, så får du kanske bättre fart att fria. Huru länge tror du hon bryr sig om att sitta och vänta på dig, så vacker och duglig flicka som hon är.

Janne. Nog kan hon vara snäll, och visst är hon väl duglig på sitt vis, men annan sort skall det vara, om hon skall passa ihop med gammelmor på Grannas.

Gr. m. Nå, aldrig i tiden kan en förstå den funderingen. Hon må väl passa ihop med mig, när jag själv valt henne. Hon är arbetsam och kunnig i både spånad och vävnad. Det är just sådant jag tycker om.

Janne. Såg du vem korna tittade efter, när ni voro i fähuset?

Gr. m. Nå, ja det kunde så vara att korna tittade mera efter tjänsteflickan, det är ju mycket troligt, att Hilda inte bryr sig om att onödigt gå i lagården, när hon är så ivrig med sitt spinnande och vävande, och när de nu engång hava tjänsteflicka.

Janne. Jag undrar nu bara, huru mycket Hilda spinner och väver.

Gr. m. Nå, jag har ju själv sett garnhärvorna, somhänga där inne i kammarn. Det skall vara letande efter ett finare

garn.

Janne. Men har Hilda spunnit det? Jag skall säga dig, att jag vet vem som spunnit här i gården, men inte är det Hilda.

Gr. m. Du pratar, som du har förstånd. Fria du bara till den, som spunnit det garnet, så vet du att du har mors välsignelse åt hustrun din.

Janne. Tum på det, mor.

Gr. m. Jaa, det tummar jag fast tio gånger på. (*Janne och Gr. m. tumma mot varandra*). För det vet . . .

5 scenen.

(*De förra, Värd., Hilda och Elsa inkomma.*)

Värd. Oj, oj, oj det var ett göra att få in det kräket. Hon sprang runt kring hela gården. Nå voj! Främmande har kommit utan att någon tagit emot. Lika välkomna äro ni ändå. Stig fram, stig fram och sitt ned, fast ni fått vänta. Kaffet blir genast färdigt. Jag brände riktigt nytt, för att hava åt så kära gäster. Elsa, blås nu i elden, att det påsar upp ett par tag, så klarar du av det. Sitt nu här! Hilda, hämta papyrosser åt Janne, det finns där på byrån.

Gr. m. Vad är det för vitt, som lyser där på byrån; det är visst något vackert, som Hilda har lagat.

Värd. Aj, jestandes, det blev riktigt där av misstag.

Gr. m. När det engång är där, så kan jag väl få se det.

Hilda. Inte är det just att visa det här ännu. Kanske vi först dricka kaffe och tala om annat; jag kom bara att glömma fram det här.

(*Elsa bjuder omkring kaffe. Då hon bjuder åt Janne, trycker han en ring på hennes finger. Hon blir häpen, och börjar skaka, så att hon måste lägga ifrån sig brickan på spiseln, de andra hava ingenting märkt.*)Värd. Nå, vad tänker du nu på? Skall du inte bjuda åt mig och Hilda?

Elsa (*förvirrad*). Jo, jo. Janne spillde bara grädde, så att jag måste torka av brickan.

Värd. Inte är det sa kinkigt; bjud hit nu, innan det kallnar.

Hilda (*då Elsa bjuder åt henne*). Kors, vad du har fått för en blank ring, den har jag inte sett förr. Den ser riktigt ut som guld. Nog är det visst Artur ändå, som du fått förlovningsring av.

Elsa. Aldrig tar jag någon förlovningsring av Artur.

Hilda. Men om du köpt den själv, skall du inte sätta den på ringfingret, för då blir du aldrig gift.

Gr. m. Jo, jo, det är nog bra att tänka på giftas, medan man är ung. Det har jag många gånger sagt åt Janne (*stiger upp*). Men nu måste jag gå och se på Hildas arbete. Det riktigt sticker mig i ögonen, när det lyser så vitt (*tar skjortan*). Nå, hjärtandes, vad den här är fin, riktigt som holländskt lärft, och så väl blekt och bra struken. Men där har också varit arbete att spinna så fint garn och väva det. Det är riktigt brudgumsskjorta! Vem skall få den? Månne man får gissa?

Hilda. Det får man allt vänta att få se. Kanske den, som skall få den, inte har friat än.

Värd. Men när man syr och stryker den, har man nog sina tankar.

Gr. m. Kanske jag kunde veta, vem som gärna ville taga emot den. Janne, har du sett en så vacker briidgumsskjorta?

Janne. Jag skulle inte vilja taga emot brudgumsskjorta av någon annan än av henne, som vävt den.

Gr. m. Naturligt, naturligt.

Värd. Men det vill nog vara så, att det borde komma något annat före brudgumsskjortan.

Gr. m. Visst, visst, brudgåvan skall gå före. Janne, vad var det du sökte och petade med där hemma? Jag tyckte du hade en blanker guldring och en silkesdukliggande på bordet. Stack du dem i fickan? Tänker du hava dem till förlovning åt Hilda?

Janne. Om jag skulle hämta något åt Hilda, så är det visst inlåst i det där skrinet, som jag tappat nyckeln till. Jag tappade den för tre veckor sedan.

Värd. Har du tappat nyckeln till skrinet? Därför har det räckt så länge för dig att komma igen.

Janne. Ja, det var visst här jag tappade den.

Värd. Inte kan den vara här. Vi hava ju sopat och haft ut mattorna två lördagar sedan dess.

Janne. Visst vet jag, att Elsa sopar så ordentligt, att den skulle hittats, om den legat på golvet.

Gr. m. Var kan den då vara?

Janne. Kanske jag själv stuckit undan den på ett bra ställe. Tänk om den är i Hildas lintott, den står ju där lika hel och vacker, som när vi sist voro här.

Gr. m. Så du pratar! Hilda må nu hava hunnit spinna många lintottar sedan dess.

Janne. Osvuret är bäst! Vi skola se. (*Janne lyfter fram spinnrocken och tar fram nyckeln*). Vad är det här, månne?

Värd. Vad, vad i friden! Huru har den kommit dit?

Hilda. Ja, huru har den kommit dit?

Värd. Nå, det är nu något att undra över. Elsa hittade väl den i dag morgse, när vi hade grundstädning, och så stack hon dit den.

Janne. Åhnej, åhnej, moster, nog ligger den där alldeles lika, som när jag stack in den för tre veckor sedan.

Värd. Vad sedan också! Man kan väl hava andra sysslor än att sitta och spinna alla dagar. Men du är bara full av illmarighet, det ser jag nog nu.

Janne. Inte var det annan illmarighet, än att jag ville visa åt mor, vem det var som spann och vävde här i huset.

Hilda. Nå, kantänka, om man aldrig sitter och spinner och väver själv, bara det blir gjort. När manhar råd att hålla tjänsteflicka, är det bara att hålla efter henne, att hon är flitig med sådant.

Gr. m. Men jag har tummat på, att den skall bliva min svärdotter, som spunnit allt det vackra linet, som hänger där i kammarn, och efter det är Elsa, som gjort det, så må Janne taga henne.

Hilda. Janne sku gifta sig med en som bara är en fattig tjänsteflicka!

Gr. m. Vi behöva inte räkna på att ungmor för pengar till gården. Bästa hemgiften är arbetsamhet och god vilja, så jag tror nog att Elsa och jag komma att trivas bra med varandra.

Janne. Jag visste nog vad mor skulle göra, därföre satte jag färdigt förlovningsringen på Elsas finger. Så nu är allt klart, och Elsa behöver inte vara orolig för mitt frieri här i gården, nog visste jag från början till vem jag tänkte fria.

Hilda. Jaså du, Elsa, det tänkte du på! Så där falsk är du, att man tror att du tänker på Artur,drängen, och så duger inte en dräng åt en sådan fröken, utan det skall vara störste hemmansägaren, kantänka.

Värd. Ja, jag säger det. Ett så »intrikat» stycke! Och här har man fått bestå både tvål och stärkelse att fiffa upp brudgumsskjortan åt tjänstepigan, för att hon skall taga friarn från gårdsdottern. (*Till Hilda*:) Och du också, Hilda, där har du för att du alltid sitter med de där romanböckerna. Nu står Elsa brud, och du står med skammen, oj, oj, oj, jag säger det.

Hilda. Osch, inte behöver jag gå ogift längre, än jag vill. Jag kan taga bodherrn fast i morgon dag. Han är stilig

karl, och det är bra att hava egen bod, så är det bara att taga allting färdigt från hyllan.

Värd. Jaså! du skulle gifta dig till staden, och jag skulle gå här och slita på hemmanet. Men se det säger jag pass för! Gifter du dig med bodherrn, så säljer jag hemmanet på eviga fläcken och flyttar in till staden med dig. (*Ironiskt*). Janne kan få köpa det, nunär han får en värdinna, som passar att springa i fähus och fårfällor.

Janne. Det må vara sagt, det, moster, och då kunna vi alla vara nöjda. Var får sitt och jag tar mitt, och det är Elsa, det.

Ridå.

Gamlakarleby,
Aktiebolaget Österbottningens tryckeri, 1916.

Fästmöprovet.

PERSONER:

VÄRDINNAN.
HILDA, hennes dotter.
ELSA, tjänarinna.
GRANNGÅRDS MOR.
JANNE, hennes son.
EN ZIGENERSKA.

Akt I.

(Scenen föreställer en storstuga på landet, dörr till förstuga och till en kammare. Något i förgrunden ett fönster, bord framför fönstret. På en bänk i ett hörn står en spinnrock. Värdinnans klänning hänger på en spik på väggen.)<(small>

1 scenen.

(Hilda sitter halvsovande vid bordet med armarna på en bok. Elsa spinner.)

Elsa (sjunger, melodin i »Sjung»):

:|: Se, sländan hon går, :|: och ögat det flammar, hjärtat det slår, :|: se, sländan hon går, :|: och jag är en nordisk flicka. Jag sjunger min sång och beder min bön, och redelig flit får alltid sin lön, och dagen blir lång och kvällen blir skön; och jag är en nordisk flicka.:|: Och sedan så har :|: jag också en vän, så duktig och rar, :|: hans hjärta jag har, :|: ty jag är en nordisk flicka. Och när det blir vår, han hämtar sin brud, och bröllopet står vid flöjternas ljud; och själv väver jag hans brudgummeskrud, ty jag är en nordisk flicka.

Hilda *(vaknande)*. Så kan du nu också sjunga och kvintilera vid det där spinnandet. Det skulle jag aldrig orka med. Jag blir sömnig redan, när jag hör ditt hjul snurra.

Elsa. Jag tror förr, att du blir sömning, när du hänger hela dagen med näsan över boken. Jag orkar inte med sådant, jag. Det kan vara att läsa en stund om söndagar, men om vardagarna är det roligare att arbeta och få någonting gjort. När jag hänger upp den ena linhärvan efter den andra och ser huru fint och jänmt det är spunnet, så kan jag inte annat än sjunga av fröjd.

Hilda. Nå, jag får ju alla de där linnehärvorna utan att omaka mig själv, så vad skall jag då anstränga mig?

Elsa. Men det är annat att hava gjort allt själv; det är roligt att se vad man fått ihop med eget arbete.

Hilda. Det är kanske så med den, som måste arbeta och tjäna. Jag tycker det är bekvämare att gå till färdigt.

Elsa. Jag ville inte vara utan arbete, fast jag vore så rik, att jag kunde förgylla hela stugan. Men visst kunde det vara roligare att arbeta för eget. Nå, den tiden kan också komma. Jag har redan på loftet ett och annat, som jag under mellantiderna vävt och spunnit för egen räkning.

Hilda. Du spinner kanske färdigt till brudgumsskjortan.

Elsa. Man kan aldrig så noga veta.

Hilda. Nog får du väl lov att först spinna åt mig till brudgumsskjorta, efter här nu är ett så tassigt mod, att man inte kan köpa brudgumsskjortan färdig.Elsa. Vad skulle det vara att köpa den färdig, då har den ju ingen betydelse. Nu är den som ett vittnesbörd om att fästmön är villig att arbeta för den, som hon håller kär.

Hilda. Det kan så vara, men då man har pengar är det onödigt att besvära sig, man kan lika gärna köpa. För resten kan man inte väva så fint linne som det bodköpta och som jag skulle gilla till brudgumsskjorta. Det är annat om du väver åt Essas Artur, sådant kan nog gå an för en statkarl; men skall man hava en rik hemmansägare, så borde det nog vara holländskt lärft.

Elsa. Det är detsamma. Han kan hava fast dussinet fullt av holländskt-lärftskjortor, men brudgumsskjortan skall bruden väva. För resten tänker inte jag väva någon skjorta åt Artur.

Hilda. Nå, huru annars! Jag tyckte, att Artur var så efter dig på sista dansen.

Elsa. Kanske han vill hava mig, men jag vill inte hava honom.

Hilda. Kantänka, duger inte en statkarl åt dig! Kanske det skall vara en hemmansägare eller rusthållare?

Elsa. Det är detsamma, om det är statkarl eller hemmansägare, men jag tager inte någon annan än den jag tycker om.

2 scenen.

(De förra. Värdinnan.)

Värd. *(gäspande)*. Hå, hå, man blir riktigt trött att sova. *(Till Elsa)*. Och här sitter du alldeles håglös och spinner. Har du givit grutdricka åt korna och sett efter smågrisarna. Och har du samlat in hönsen till natten, det börjar ju skymma redan. Och har du varit och lånat sked till Grannas, så att du kan börja sätta upp lakanväven. Du sade väl, att det blir en riktigt lång och fin väv, riktigt linne, och att vi spunnit allt här hemma? Och har du satt ärterna i blöt till imorgon. Men du sitter bara och spinner och spinner, i stället för att göra dina sysslor. Det är grymt, att man alltid måste driva på tjänstflickorna, om det skall bliva något gjort.

Elsa. Nog är det allt ombesörjt redan, och så tyckte jag det kunde vara tid att spinna litet i skymningsstunden.

Värd. Nå, nå, bra, bra. Inte klagar jag nu precis över dig, nog är du mera villig till arbete *(gäspar)*. Åhå! Vad man blir duven utav det där sovandet. Jag måste rusta till kaffe, så man klarar sig litet *(ser kjolen, som hänger på väggen)*. Jesta, där hänger allt helgdagskjolen, som skulle kantas. Nog tycker jag att du, Hilda, kunnat kanta kjolen min, lika gärna som du sitter och hänger näsan över boken hela dagen.

Hilda *(läsande)*. Tyst, tyst, nu lura de just på att skjuta friaren!

Värd. *(uppfarande)*. Jesses! Vad säger du. Är det någon, som vill skjuta ihjäl Janne. Jestandes och du sitter där som en pannkaka. Spring nu och varsko honom! Skynda i Jessu namn!

Hilda *(skrattar)*. Ha, ha, ha, det är ju bara som det står i boken. Trodde ni, att det riktigt var här?

Värd. Allt strunt står det i de där böckerna! Att du nu ids köpa dem. Skulle det nu vara Guds ord eller någon nyttig lärobok; men att de skriva om sådant där otäckt. Och så bryr du dig om att kasta pengar på sådant, det är riktigt onödigt. Hellre kunde du köpa ett vackert band och laga dig fin, så friarn tittar på dig.

Elsa. Han må väl titta på en för annat, än för några granna bandstumpar. Han ser väl främst, att man är glad och duktig, tänker jag.

Värd. Nå ja, det gör han nog, om det är en tjänsteflicka, men när det är hemmansdottern, tittar han nog också på hemmanet.

Elsa. Aldrig skulle jag vilja bara följa med hemmanet som hästar och kor och andra förnödenheter.Värd. Nej, nej, inte precis så. De unga titta väl också på varandra. Men nog är det bra ändå, att vi gamla se upp, så att det går ihop med godsen också. De unga må väl rätta sig litet efter gammalt folk, som ändå har bättre förstånd.

Hilda. Åh, inte låter jag er, mor, gifta bort mig huru som helst; men efter det passar så, att det är Janne, så må det vara, för han är den grannaste pojken i hela byn. Rik är han också, så jag inte behöver slita, utan kan hava tjänstefolk.

Värd. Och så är det en sådan tur att våra ägor ligga så inom varandra, annars hade nog inte Grannas mor sett med ett halvt öga på dig för sin Janne. Deras ställe är ju så stort i bredd med vårt; och vårt har bara gått nedåt, sedan far dog. Det är så besvärligt att på gamla dagar se efter pigor och drängar, så jag är lika nöjd att taga sytning hos er och få det lugnt och bekvämt. Kanske ni också hålla kvar Elsa, så har du en duglig tjänsteflicka, som du kan lita på. Fast jag säger det, så att du själv hör det, Elsa, så är det nog sant, att jag är riktigt nöjd med dig.

Elsa. Det är roligt att höra, att värdinnan är nöjd, men inte tror jag ändå, att jag blir tjänsteflicka på Grannas.

Värd. Nå, det är ännu tid att tänka på den saken, Hilda är ju inte gift än.

Hilda. Inte har Janne friat heller ännu.

Värd. När skall han fria, då du hela tiden sitter vid boken. Varför var du inte ut på rågåkern i förrgår, då stod Janne långa tiden där, medan Elsa lade ihop bindorna.

Hilda. Inte ids jag med sådant i solhettan.

Värd. Du skall bara laga, att inte Grannas mor märker, huru lat du är; hon, som är så rivande i arbete, tål inte en lat svärdotter, det skall du veta.

Hilda. När jag blir värdinna på Grannas, är det jag som kommenderar och inte hon.Värd. *(ser ut genom fönstret).* Nå, kors i Jesu namn! När man talar om trollet, så kommer det. Ser ni, visst är det Grannas mor och Janne, som komma åkande där borta vid gärdan. De komma visst hit, och då är det nog frieriärenden. *(Ivrigt).* Fort! släng boken i bordslådan och tag fram din spinnrock, så att hon ser att du är i arbete. Jesta mej, nu är här igen tott på rocken.

Hilda *(tager fram den andra spinnrocken).* Vad skall där vara någon lintott, jag har inte rört vid den på — jag minnes ej den dagen. Jag måste slå dammet av den, så att det inte märkes.

Värd. Voj, voj. Var skall jag nu få lin ifrån? Spring fort i boden efter, Elsa.

Elsa. Jag har en färdig tott där i kammarn, jag kan hämta den *(hämtar lintotten och ordnar den på Hildas spinnrock. Hilda sätter sig vid den: då hon går till spinnrocken, faller hennes förkläde på golvet).*

Värd. Kasta undan den här kjolen i kontoret, så att hon ej ser det trasiga kantbandet. Och där ligger Hildas förkläde på golvet. Att pigor inte kunna orka städa ordentligt. Blås dammet av byrån där och gnid nu sedan brickan blank och tag de rosiga kopparna, när du hämtar in kaffe. Hon skall nog få se, att man sköter sitt hushåll. Har du fått något på rullen redan, Hilda? Vänta, tag hit kjolen ändå, jag kan ju sitta och kanta den, så ser hon att här råder fliten. Var är fingerborgen, nå, det är detsamma, jag syr utan den här lilla stunden. Sjung nu en visa, flickor, så att det inte märks att vi sett dem. Vi hade kunnat sätta på den där vackra duken, som Elsa just fick ned ur vävstolen, men det är detsamma, vi hinna inte mera nu. Sjung ni nu bara.

Flickorna (*sjunga*):

Välkommen, välkommen du klara, du stilla och ljuvliga kväll! Nu låter jag sorgerna fara, du gör mig så trygg och så säll.En ängel på glänsande vingar nu svävar på . . .

3 scenen.

(*De förra. Grannas mor och Janne inkomma.*)

Gr. m. God dag, god dag. Lycka till arbete! Här är en sådan flit, som om det vore dagen före julafton.

Värd. God dag, god dag, välkomna! Man har nog alltid litet sittanarbete mellan sysslorna. Men vi skola just lägga undan, det börjar skymma. Stig fram och sitt ned. Och Janne, är också med. Det var riktigt välkommet. Lägg kaffe i pannan, Elsa. Det skall inte kokas något grutdricka, när vi fått en ungkarl till kaffeklarning.

Janne. God dag, moster, det är bra att duga till kaffeklarning, så vet man åtminstone att man är välkommen hos mostrarna. Gud vet sedan, huru det är hos de unga flickorna.

Hilda. Skulle inte en ung och stilig pojke vara välkommen hos flickorna?

Janne (*hälsar först på Hilda, sedan på Elsa*). Jag tror vi inte sett varandra sedan i lördags vecka sedan vid dansen på ribacken.

Elsa. Janne var nog på vår åker i tisdags, när vi skuro.

Janne. Men inte var Hilda där.

Hilda. Nej, det passade inte för mig den dagen.

Värd. Vi hava haft så brått med att ställa i ordning lärftsväven, fast det är litet opassligt mitt i skördetiden. Men jag vill alltid hava en väv upp, ty någon tid på dagen hinner man ändå slå in litet, när den bara är i gång. Och när vi just tog ned bordduksväven, så var det riktigt tomt.

Gr. m. Har ni vävt bordddukstyg? Var det linnedräll?

Värd. Nej, det var en brokig duk i konstväv, och den är riktigt vacker.Gr. m. Vad ni äro kunniga! Det vore roligt att se den.

Värd. Hilda, ställ nu undan rocken! Inte är det värt att vara så flitig, att en inte har tid att språka med främmande. Vi kunna ju gå och se på duken, den är här i kammaren, så visar jag med detsamma gardinsväven, som inte heller skäms för sig. Elsa kan under tiden ställa i ordning kaffet. Janne förstår sig kanske inte på fruntimmersarbeten, men du kan röka en papyross under tiden. Hilda, var äro papyrosserna?

Hilda (*har ställt undan spinnrocken och hämtar cigarretter*). De här köpte jag sist i staden, för att jag tänkte, att du snart skulle komma hit.

Janne. Det är lätt att sticka sig in. Det är ingen milsväg emellan vårt och ert.

Hilda. Men sällan kommer du ändå.

Janne. Tankarna äro nog här på gården oftare än jag.

Hilda. Det är bra att veta, att du ändå tänker på oss.

Värd. Hilda, kom nu och visa duken åt moster! (*Värd., Gr. m. och Hilda ut till kammaren*).

4 scenen.

(*Elsa, Janne.*)

Janne (*tar Elsa kring livet och svänger om med henne*). Hej, en kyss på mun nu, flickan min, innan de andra komma tillbaka.

Elsa (*drager sig undan*). Inte skall du spela spektakel med mig mera.

Janne. Nå, vad är det nu, vännen min?

Elsa. Icke lär du bry dig stort om mig, då du inte ens kom ihåg, att du träffade mig på skördeåkern.

Janne. Asch, inte mente jag det åt dig. Det var för Hilda jag pratade. Jag får ju lov att prata litet, när morsgumman är så envis med sina giftasplaner.Elsa. Och som hon vill, så kommer det att gå.

Janne. Aldrig i tiden, men jag vet att man skall taga mor med lämpor. Det är ledsamt för ungmor att komma till gården, om inte svärmor är glad åt henne.

Elsa. Aldrig lämpar det sig så, att Grannas mor blir nöjd att få en tjänsteflicka till svärdotter.

Janne. Nå, nå vi få se. Mor är rättvis och hon tycker om arbetsamt folk; nog vet jag vem som är den enda i arbete på den här gården.

Elsa. Vem ser, om det är Hilda eller jag, som spunnit linet, när det hänger i boden, eller om Hilda eller jag vävt bordduken, när der ligger i byrålådan.

Janne. Lita du på mig, att mor nog får veta den saken och förlora ej modet, utan giv bara fort åt mig kyssen min (*kysser Elsa*).

Elsa. Hysch, nu komma de! Jag måste skynda med kaffepannan (*hon radar fort koppar och kaffetillbehör på en bricka*).

Janne. Jag skall hjälpa. (*Fjäskar omkring med koppar och tefat*).

Elsa. Nej, nej, tänd nu bara din papyross och rök, annars märka de alltsammans. (*Janne röker. Elsa sysslar med kaffet*).

5 scenen.

(*De förra, Värd., Gr. mor och Hilda inkomma.*)

Värd. Som jag säger, Hilda har sådan lust med allt handarbete. (*Otåligt till Elsa*). Nå, har du inte kaffe i ordning än, så du kommer åstad och rustar till mjölkningen.

Elsa. Jag skall just gå nu. (*Tager ett par ämbare och går ut*).

Gr. m. Kan hon, flickan, mjölka ensam? Kanske Hilda måste gå med, eller brukar ni själv vara med?

Värd. Nå, vi äro nu så där tur om; men nog hinner Elsa ensam nu, när vi just sålt ett par kor. Detvar mera dålig sort, och då passade det bra att sälja dem just nu, när de inte mjölkade. Hilda är annars så mån om korna, så inte gillar hon vem som helst att sköta hennes kor.

Gr. m. Nej, nog är det visst, att man får lov att vara själv med för det mesta.

Värd. Här är ett par rödbrokiga, som riktigt är hennes ögonstenar. Jag är riktigt rädd, att hon skall hava dem med sig, när hon gifter sig. Men drick nu kaffe! Hilda, slå i. (*Hilda slår i kaffe*). Och tag socker och doppa bröd; det är allt hembakat. Hilda har en så bra bok med alla möjliga recept till bakning.

Gr. m. Då kan du väl baka både ett och annat.

Hilda (*ser förlägen ut*). Nog skulle man väl kunna.

Värd. Visst kunde hon baka både det ena och det andra, men på ett så här litet ställe som vårt är det inte just behövligt.

Gr. m. Hon kan väl komma på ett större ställe, när hon blir gift, så nog är det bra att kunna ändå. Men, hör du, Janne, vi kommo ju för att litet fundera med moster om det där gärdet mellan er nygärda och vår potatisåker. Det är ett så långt gärde, och det skulle inte riktigt passa för oss att gärda nu på hösten.

Värd. Ja, våra ägor äro så inom varandra, att det är riktigt svårt. Det är nog så, att kräken borde slippa på den

gärdan ännu på hösten, men om gärden är sönder, så blir det bara ledsamheter med ert potatisland. Jag tror det är er del som är mest sönder.

Gr. m. Inte vet jag, om det är ert eller vårt; hela gärdet är dåligt för resten. Det är ett sådant skiftande med ert och vårt, när allt är så inom varandra.

Värd. Bäst vore det, om allt skulle komma på en hand, men inte vill man ändå sälja och gå från egen gård och grund.

Janne. Hör du, mor, skola vi inte tänka på att fara hemåt snart. Svarten tycker inte om att stå så länge.Gr. m. Vad brådskar du nu? Man har ju ett och annat att tala om, så man må nu giva sig tid, när man en gång kommer.

Värd. Samma jag säger! Jag skulle också vilja visa åt er Hildas kor.

Gr. m. Asch, nog kan Svarten stå en stund ännu; du har väl lagt hö åt den. Visst måste vi gå och se på korna.

Hilda. Kanske jag stannar här och håller sällskap åt Janne.

Janne. Nej, gå du bara och visa dina kor, så får mor se huru de råma och vända huvudet efter dig, som de bruka när sköterskan kommer.

Hilda. Inte är det alla kor, som bruka råma.

Janne. Och inte är det allt guld, som glimmar. Men bliven nu inte halva dagen i fähuset! Jag tar bara en rök, så kör jag fram Svarten. (*Värd., Gr. m. och Hilda ut*).

6 scenen.

(*Janne ensam, senare Elsa.*)

Janne (*tänder en cigarrett, risslar litet och tager fram en nyckel, ser på den och, gömmer den i lintotten på Hildas spinnrock*). Nå, nu skola vi se, huru flitigt Hilda spinner. Nu får kanske morsgumman lov att tro på vad jag alltid har sagt.

Elsa (*kommer in med mjölkämbaren*). Nå, har ni allt uppgjort nu, efter värdinnorna redan se på Hildas kor, som hon skall föra med sig.

Janne. Aldrig komma de korna att stå i mitt fähus. Det kan du vara lugn för, Elsa.

Elsa. Var inte för säker! När båda värdinnorna äro överens och Hilda inte är ohågad, så vet man huru det går.

Janne. Lita du bara på mig, som du skall göra hela livet, flickan min. Ett säger jag bara nu. Spinnpå din egen rock och rör inte Hildas lintott! Nu går jag och kör fram Svarten.

Ridå.

Akt II.

(Scenen som förr. 3 veckor antagas hava förflutit.)

1 scenen.

(*Värdinnan bränner kaffe, Elsa stryker, Hilda sitter och ser på.*)

Hilda. Månne du fått riktig glans på manschetterna och inte stärkt bröstet för styvt. Jag såg nog sist, när jag var i staden, huru det skulle vara.

Elsa. Ett är att se, huru en sak göres, ett annat att göra det själv. Det är nog kinkigt med stärkning.

Hilda. Därföre tänker jag inte göra sådant själv, heller. Om inte du vill taga tjänst hos mig på Grannas, så får jag lov att söka någon annan, som är kunnig; men nog ville jag helst hava dig.

Elsa. Nej, nej, inte kan jag komma till Grannas i tjänst. (*Snyftar*).

Hilda. Jestas, Elsa; jag tror du gråter. Är du ledsen över att vi togo ditt lärft till brudgumsskjortan.

Elsa. Nej, nej; det är nu detsamma.

Värd. Jo, det är det visst, och inte behöver du sörja för den saken. Jag köper nog nytt och finare åt dig; eller om du vill spinna och väva själv, så ställer jag att du får både tid och tillbehör.

Elsa. Nog vet jag, att ni inte är den, som tager utan att giva igen. Det kännes bara ibland så tungt att inte vara annat än en tjänsteflicka.

Hilda. Tänk inte på sådant nu, just när vi skola ställa till trolovning och vara glad. Vill du bara kröka ett finger, kan det med detsamma bliva trolovning för dig och Artur. på din egen rock och rör inte Hildas lintott! Nu går jag och kör fram Svarten.

Ridå.

Akt II.

(Scenen som förr. 3 veckor antagas hava förflutit.)

1 scenen.

(*Värdinnan bränner kaffe, Elsa stryker, Hilda sitter och ser på.*)

Hilda. Månne du fått riktig glans på manschetterna och inte stärkt bröstet för styvt. Jag såg nog sist, när jag var i staden, huru det skulle vara.

Elsa. Ett är att se, huru en sak göres, ett annat att göra det själv. Det är nog kinkigt med stärkning.

Hilda. Därföre tänker jag inte göra sådant själv, heller. Om inte du vill taga tjänst hos mig på Grannas, så får jag lov att söka någon annan, som är kunnig; men nog ville jag helst hava dig.

Elsa. Nej, nej, inte kan jag komma till Grannas i tjänst. (*Snyftar*).

Hilda. Jestas, Elsa; jag tror du gråter. Är du ledsen över att vi togo ditt lärft till brudgumsskjortan.

Elsa. Nej, nej; det är nu detsamma.

Värd. Jo, det är det visst, och inte behöver du sörja för den saken. Jag köper nog nytt och finare åt dig; eller om du vill spinna och väva själv, så ställer jag att du får både tid och tillbehör.

Elsa. Nog vet jag, att ni inte är den, som tager utan att giva igen. Det kännes bara ibland så tungt att inte vara annat än en tjänsteflicka.

Hilda. Tänk inte på sådant nu, just när vi skola ställa till trolovning och vara glad. Vill du bara kröka ett finger, kan det med detsamma bliva trolovning för dig och Artur.Elsa. Jag vill inte se på Artur, det säger jag.

Värd. Nå, så kan du få någon annan, då. Liilstu-drängen är ingen dålig karl, och inte är det säkert, vad inspektören på herrgården funderar på. Kanske du rätt som det är kan bliva inspektorsfru. Det borde duga åt en tjänsteflicka; men så har jag också berömt dig för alla, som jag träffat.

Elsa. Jag bryr mig inte om Lillstu-drängen och inte om inspektorer och ingen annan heller. För en tjänsteflicka är det nog bäst att bara gno och streta.

Hilda. Det må du inte sörja över, som alltid varit så glad åt arbetet.

Värd. Heder har du av det här arbetet också. Riktigt väl har du strukit den här skjortan, vik nu bara vackert ihop den och lägg den där på byrån! (*Elsa viker skjortan och lägger den på byrån*).

Elsa. Friade Janne i söndags, när ni voro till kyrkan? Jag såg, att Grannas mor och Janne också foro dit.

Hilda. Jo visst vackert! Han bråkade med sin Svarten och kaverade med några andra hästkarlar om kappkörning. Det var bara Grannas moster, som språkade med oss. Men inte saknade jag honom för resten, för jag blev bekant med en bokhållare från staden, och han var så stilig, så.

Värd. Du skall nu inte börja prata sådant där strunt, så att Janne hör; så kan lätt hela frieriet gå om inte.

Hilda. Nå, nej, nej, nog tänker jag taga Janne; men man kan väl få tala med en stilig karl; jag är ju inte förlovad ännu.

Elsa. Varföre hade du då sådan brådska med brudgumsskjortan?

Värd. Nåja, visst är det ju allt klappat och klart, fast Janne är så tafatt med det friandet. Mor hans sade alldeles tydligt, när de voro här sist, att det inte skulle dröja många dagar, innan de komma igen, och då skullede hava »förning» med sig. »Nog kan Ni gissa vad förning Janne har med sig», sade hon precis. Det tycker jag är tydligt sagt, det, och då tycker jag det ser bra ut, att vi också hava färdigt rustat.

2 scenen.

(*De förra. Zigenerskan rycker hastigt upp dörren.*)

Zig. Hoj, hoj! Här luktar kaffe långt ut på backen. Nu är det passligt att spå. Giv spågumman en kopp och en slant, så spår jag friare till huset, rika friare med hästar och vagnar.

Värd. Oj, oj, kom bara en annan gång. Nu hava vi inte tid med spående.

Zig. Inte tid. Men om kon skall mjölka och om fåren inte skola springa i ödeskogen och bryta benen av sig, så skall man hava tid att giva spågumman kaffe; många koppar kaffe.

Hilda. Asch, giv henne fem penni, så får hon gå. Vem har nu tid med hennes sladder, just när här skall städas.

Zig. Fem penni! Är friarn inte mera värd än fem penni? Akta hon sig bara för spågummans sladder. Det kan vara hänt, att hon spår friarn ifrån henne.

Värd. (*avsides till Hilda*). Jesses, du skall inte reta henne; det är så farligt med det där folket. De hava onda ögon och alla sorters trollkonster för sig.

Hilda. Tro nu på sådan skrock! Jag skulle aldrig släppa sådant folk in i min gård.

Zig. I sin gård! Har hon någon gård, eller får hon någon gård? Aldrig får hon någon gård och har hon gård, så far den; det vet spågumman, det.

Värd. (*oroligt*). Slå fort i kaffe åt henne, Elsa, det är farligt att reta det där folket.

Elsa (*slår i och räcker henne koppen*). Här är starkt och gott kaffe. Drick ni raskt nu, så slår jag en kopp till. Vi måste skynda litet för vi hava sysslor.Zig. Se, det här är annan jänta, det. Hon får nog friare, hon. (*Medan hon pratar, tömmer hon ivrigt några koppar, slutligen tittar hon i sumpen på botten av koppen*). Jo, jo, jag ser nog. Här komma friare, fina friare, hemmansägare med vackra, svarta hästar och spännen och bjällror.

Hilda. Det stämmer precis, det! Till och med färgen på hästen.

Zig. (*hetsigt*). Inte åt henne, inte åt henne! Markatta, som är elak mot snälla spågumman. Nej, bara åt den andra, vackra flickan. Vackra ögon, vackert hjärta, vacker friare. Hon får friare, hon; inte den där grinollan.

Hilda (*och Värd. skratta*). Ha, ha, ha. Du spår riktigt, som du har förstånd till. Kan du inte lika gärna spå, att hon här, tjänsteflickan vår, får kungen och jag stakabisin.

Zig. Jag spår, som jag spår, och jag ser i kaffesumpen (*räcker åter fram sin kopp, som Elsa fyller*). Nu går jag (*tömmer koppen*). Hon, surbyttan, kan få stakabisin, om hon vill, men snälla flickan får friarn med silverklocka och guldringar. Adjö, adjö. Ni, mor, kanske jag kan komma en annan dag och se på korna.

Värd. (*oroligt*). Jo, jo, kom nu bara, så kokar jag hela stora pannan full med kaffe, fast jag i dag ej har tid.

Zig. Nå, bra, bra; jag skall komma. Jag sladdrar inte och jag tigger inte för fem penni, skall hon veta, hon högfärdsblåsa (*ut*).

3 scenen.

(*De förra utom Zigenerskan.*)

Värd. Oj, oj, oj vad det här var förskräckligt. Att du nu också skulle reta henne så där, Hilda. Nu trollar hon säkert olycka över oss. Det var en evig lycka, att det ännu fanns litet gammalt kaffe i pannan, annars hade hon kanske blivit så ond, att hon trollat oss rakt i fördärvet.Hilda. Att du nu ids bry dig om sådant skrock! Sätt nu bara på nytt kaffe, att det blir färdigt tills Grannas kommer.

Elsa. Underligt är det ändå med deras spående. Och de få en riktigt att tro på det, fast man själv tycker, att det bara är galenskaper.

Värd. Jo, jo, nog är det alltid någonting under deras spådom.

Hilda (*skrattar*). Ha, ha! Jo, skräpprat är det! Det ser man ju tydligt nu. Här spådde hon, åt Elsa rika friare, och jag skulle bliva utan, och så kör min friare fram i rykande rappet.

Värd. Jestanes, ja, och här är inte städat än. Elsa, ställ du undan grisämbaret ut i kontoret, och tag ett tag med kvasten framför dörren här! Stryk med handen där över byrån, Hilda, där är riktigt tjockt med damm! — Så nu är här riktigt bra. Det är väl, att man inte har stora arbeten med väven och spånad, så är det inte så mycket att städa. Nu är det bara att vifta ett litet tag med kvasten, så är det så fint, som om det vore uppstädat till helg, (*man hör tjut och grymtande*). Jesses! Nu har den där gemena tattarkäringen släppt löst suggan! Skynda, skynda och mota den, innan den slipper i potatisgården.

Hilda. Nog lär du och Elsa få in henne; jag går under tiden till boden och tar på mig min svart- och vitrutiga klänning; det ser finare ut, när man väntar friarn.

Värd. Nog vet man, att du aldrig ids med det som du borde göra; bara sitta och vara fin. (*Alla ut*).

4 scenen.

(*Grannas mor, Janne.*)

Gr. m. Nå, vad i världen! Var är allt husfolket. Jag trodde så säkert, att vi voro väntade i dag på lördagsafton, efter vad jag i söndags sade åt Hildas mamma. Jag ville nu inte säga precis åt Hilda, men visst hademor hennes och jag det så tydligt uppgjort, så inte borde hon hava glömt det.

Janne. Ni gör upp och ni gör upp; men ni borde fråga Hilda och mig också litet om saken.

Gr. m. Skall man vänta på dig, kommer det aldrig i världen någon ung värdinna på Grannas.

Janne. Den, som väntar på något gott, väntar aldrig för länge. En skötsam och bra svärdotter skall jag skaffa åt mor min och en rask och glad ungmor på Grannas.

Gr. m. Tycker du inte kanske, att Hilda är fin och nätt. Hon ser ju ut som en riktig stadsfröken.

Janne. Då borde hon kanske hålla sig till stadsherrarna. Den där bodherrn slog ju för henne i söndags, hon kan taga honom.

Gr. m. Jag tror du är svartsjuk. Det kunde inte skada, om hon litet gör sig till för den där bodherrn, så får du kanske bättre fart att fria. Huru länge tror du hon bryr sig om att sitta och vänta på dig, så vacker och duglig flicka som hon är.

Janne. Nog kan hon vara snäll, och visst är hon väl duglig på sitt vis, men annan sort skall det vara, om hon skall passa ihop med gammelmor på Grannas.

Gr. m. Nå, aldrig i tiden kan en förstå den funderingen. Hon må väl passa ihop med mig, när jag själv valt henne. Hon är arbetsam och kunnig i både spånad och vävnad. Det är just sådant jag tycker om.

Janne. Såg du vem korna tittade efter, när ni voro i fähuset?

Gr. m. Nå, ja det kunde så vara att korna tittade mera efter tjänsteflickan, det är ju mycket troligt, att Hilda inte bryr sig om att onödigt gå i lagården, när hon är så ivrig med sitt spinnande och vävande, och när de nu engång hava tjänsteflicka.

Janne. Jag undrar nu bara, huru mycket Hilda spinner och väver.

Gr. m. Nå, jag har ju själv sett garnhärvorna, somhänga där inne i kammarn. Det skall vara letande efter ett finare garn.

Janne. Men har Hilda spunnit det? Jag skall säga dig, att jag vet vem som spunnit här i gården, men inte är det Hilda.

Gr. m. Du pratar, som du har förstånd. Fria du bara till den, som spunnit det garnet, så vet du att du har mors välsignelse åt hustrun din.

Janne. Tum på det, mor.

Gr. m. Jaa, det tummar jag fast tio gånger på. (*Janne och Gr. m. tumma mot varandra*). För det vet . . .

5 scenen.

(*De förra, Värd., Hilda och Elsa inkomma.*)

Värd. Oj, oj, oj det var ett göra att få in det kräket. Hon sprang runt kring hela gården. Nå voj! Främmande har kommit utan att någon tagit emot. Lika välkomna äro ni ändå. Stig fram, stig fram och sitt ned, fast ni fått vänta. Kaffet blir genast färdigt. Jag brände riktigt nytt, för att hava åt så kära gäster. Elsa, blås nu i elden, att det påsar upp ett par tag, så klarar du av det. Sitt nu här! Hilda, hämta papyrosser åt Janne, det finns där på byrån.

Gr. m. Vad är det för vitt, som lyser där på byrån; det är visst något vackert, som Hilda har lagat.

Värd. Aj, jestandes, det blev riktigt där av misstag.

Gr. m. När det engång är där, så kan jag väl få se det.

Hilda. Inte är det just att visa det här ännu. Kanske vi först dricka kaffe och tala om annat; jag kom bara att glömma fram det här.

(*Elsa bjuder omkring kaffe. Då hon bjuder åt Janne, trycker han en ring på hennes finger. Hon blir häpen, och börjar skaka, så att hon måste lägga ifrån sig brickan på spiseln, de andra hava ingenting märkt.*)Värd. Nå, vad tänker du nu på? Skall du inte bjuda åt mig och Hilda?

Elsa (*förvirrad*). Jo, jo. Janne spillde bara grädde, så att jag måste torka av brickan.

Värd. Inte är det sa kinkigt; bjud hit nu, innan det kallnar.

Hilda (*då Elsa bjuder åt henne*). Kors, vad du har fått för en blank ring, den har jag inte sett förr. Den ser riktigt ut som guld. Nog är det visst Artur ändå, som du fått förlovningsring av.

Elsa. Aldrig tar jag någon förlovningsring av Artur.

Hilda. Men om du köpt den själv, skall du inte sätta den på ringfingret, för då blir du aldrig gift.

Gr. m. Jo, jo, det är nog bra att tänka på giftas, medan man är ung. Det har jag många gånger sagt åt Janne (*stiger upp*). Men nu måste jag gå och se på Hildas arbete. Det riktigt sticker mig i ögonen, när det lyser så vitt (*tar skjortan*). Nå, hjärtandes, vad den här är fin, riktigt som holländskt lärft, och så väl blekt och bra struken. Men där har också varit arbete att spinna så fint garn och väva det. Det är riktigt brudgumsskjorta! Vem skall få den?

Månne man får gissa?

Hilda. Det får man allt vänta att få se. Kanske den, som skall få den, inte har friat än.

Värd. Men när man syr och stryker den, har man nog sina tankar.

Gr. m. Kanske jag kunde veta, vem som gärna ville taga emot den. Janne, har du sett en så vacker briidgumsskjorta?

Janne. Jag skulle inte vilja taga emot brudgumsskjorta av någon annan än av henne, som vävt den.

Gr. m. Naturligt, naturligt.

Värd. Men det vill nog vara så, att det borde komma något annat före brudgumsskjortan.

Gr. m. Visst, visst, brudgåvan skall gå före. Janne, vad var det du sökte och petade med där hemma? Jag tyckte du hade en blanker guldring och en silkesdukliggande på bordet. Stack du dem i fickan? Tänker du hava dem till förlovning åt Hilda?

Janne. Om jag skulle hämta något åt Hilda, så är det visst inlåst i det där skrinet, som jag tappat nyckeln till. Jag tappade den för tre veckor sedan.

Värd. Har du tappat nyckeln till skrinet? Därför har det räckt så länge för dig att komma igen.

Janne. Ja, det var visst här jag tappade den.

Värd. Inte kan den vara här. Vi hava ju sopat och haft ut mattorna två lördagar sedan dess.

Janne. Visst vet jag, att Elsa sopar så ordentligt, att den skulle hittats, om den legat på golvet.

Gr. m. Var kan den då vara?

Janne. Kanske jag själv stuckit undan den på ett bra ställe. Tänk om den är i Hildas lintott, den står ju där lika hel och vacker, som när vi sist voro här.

Gr. m. Så du pratar! Hilda må nu hava hunnit spinna många lintottar sedan dess.

Janne. Osvuret är bäst! Vi skola se. (*Janne lyfter fram spinnrocken och tar fram nyckeln*). Vad är det här, månne?

Värd. Vad, vad i friden! Huru har den kommit dit?

Hilda. Ja, huru har den kommit dit?

Värd. Nå, det är nu något att undra över. Elsa hittade väl den i dag morgse, när vi hade grundstädning, och så stack hon dit den.

Janne. Åhnej, åhnej, moster, nog ligger den där alldeles lika, som när jag stack in den för tre veckor sedan.

Värd. Vad sedan också! Man kan väl hava andra sysslor än att sitta och spinna alla dagar. Men du är bara full av illmarighet, det ser jag nog nu.

Janne. Inte var det annan illmarighet, än att jag ville visa åt mor, vem det var som spann och vävde här i huset.

Hilda. Nå, kantänka, om man aldrig sitter och spinner och väver själv, bara det blir gjort. När manhar råd att hålla tjänsteflicka, är det bara att hålla efter henne, att hon är flitig med sådant.

Gr. m. Men jag har tummat på, att den skall bliva min svärdotter, som spunnit allt det vackra linet, som hänger där i kammarn, och efter det är Elsa, som gjort det, så må Janne taga henne.

Hilda. Janne sku gifta sig med en som bara är en fattig tjänsteflicka!

Gr. m. Vi behöva inte räkna på att ungmor för pengar till gården. Bästa hemgiften är arbetsamhet och god vilja, så jag tror nog att Elsa och jag komma att trivas bra med varandra.

Janne. Jag visste nog vad mor skulle göra, därföre satte jag färdigt förlovningsringen på Elsas finger. Så nu är allt

klart, och Elsa behöver inte vara orolig för mitt frieri här i gården, nog visste jag från början till vem jag tänkte fria.

Hilda. Jaså du, Elsa, det tänkte du på! Så där falsk är du, att man tror att du tänker på Artur,drängen, och så duger inte en dräng åt en sådan fröken, utan det skall vara störste hemmansägaren, kantänka.

Värd. Ja, jag säger det. Ett så »intrikat» stycke! Och här har man fått bestå både tvål och stärkelse att fiffa upp brudgumsskjortan åt tjänstepigan, för att hon skall taga friarn från gårdsdottern. (*Till Hilda*:) Och du också, Hilda, där har du för att du alltid sitter med de där romanböckerna. Nu står Elsa brud, och du står med skammen, oj, oj, oj, jag säger det.

Hilda. Osch, inte behöver jag gå ogift längre, än jag vill. Jag kan taga bodherrn fast i morgon dag. Han är stilig karl, och det är bra att hava egen bod, så är det bara att taga allting färdigt från hyllan.

Värd. Jaså! du skulle gifta dig till staden, och jag skulle gå här och slita på hemmanet. Men se det säger jag pass för! Gifter du dig med bodherrn, så säljer jag hemmanet på eviga fläcken och flyttar in till staden med dig. (*Ironiskt*). Janne kan få köpa det, nunär han får en värdinna, som passar att springa i fähus och fårfällor.

Janne. Det må vara sagt, det, moster, och då kunna vi alla vara nöjda. Var får sitt och jag tar mitt, och det är Elsa, det.

Ridå.

Gamlakarleby,
Aktiebolaget Österbottningens tryckeri, 1916.

========

Pris: 60 penni.
(En sats om 6 ex. 2: 50).